

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA

MENOVÝ PREHLAD
DECEMBER 1994

I. REÁLNA EKONOMIKA

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA

Ukazovatele		1993	1994					
			1.Q	1.H	3.Q	Okt.	Nov.	Dec.
HDP	(mld. Sk, s.c.) (%) ^{1/}	172,2 -4,1	43,1 3,6	89,9 4,4	47,2 3,7			
Výroba ^{1/}	Priemysel (%) Stavebníctvo (%)	-13,5 -23,8	2,6 -11,3	6,7 -11,5	9,3 -0,6	10,7 -1,3	8,3 1,3	9,7 -1,9
Nezamestnanosť	(tis. osôb) (%)	368,1 14,4	370,5 14,5	360,0 14,1	363,5 14,3	359,9 14,1	363,0 14,3	371,5 14,6
Zahraničný obchod ^{2/ 3/}	Vývoz (mld. Sk, f.o.b.) Dovoz Saldo (mld. Sk)	95,7 125,9 -30,2	26,7 33,1 -6,4	60,5 68,0 -7,5	95,2 106,8 -11,6	107,0 120,7 -13,7	121,6 134,6 -13,0	

^{1/} Zmena oproti rovnakému obdobiu m.r.

^{2/} Kumulatívne hodnoty

^{3/} Konvertibilné meny

Podľa údajov ŠÚ SR rast **spotrebiteľských cien** v decembri v porovnaní s predchádzajúcim mesiacom poklesol na 0,6 %. V porovnaní s východiskom roka vzrástli ceny o 11,7 %.

Cenová úroveň v decembri bola ovplyvnená rastom spotrebiteľských cien priemyselnej výroby (o 0,6 %) a služieb (o 0,2 %). Ceny vo verejnom stravovaní sa zvýšili o 0,9 %, ceny potravín o 0,9 %. Celoročný nárast cien potravín o 18,3 % bol rozhodujúcim faktorom negatívne pôsobiacim na vývoj inflácie v roku 1994.

V decembri objem **priemyselnej produkcie** (36,7 mld. Sk) poklesol oproti novembromu o 4,4 % (1,5 mld. Sk). V porovnaní s decembrom 1993 sa objem produkcie zvýšil o 9,7 % (3,3 mld. Sk). Priemerná denná produkcia 1,7 mld. Sk poklesla v porovnaní s novembrom o 4,4 % (73 mil. Sk), predstihla však o 14,9 % (227 mil. Sk) decembrovú úroveň roku 1993,

V podnikoch s 25 a viac pracovníkmi predstavovala priemerná decembrová mesačná mzda 7 293 Sk, čo bolo v porovnaní s novembrom zníženie o 10,2 %. Produktivita práce na jedného pracovníka (62 126 Sk) poklesla o 5,4 %. V porovnaní s decembrom 1993 sa zaznamenal nárast priemernej mesačnej mzdy o 11,9 % a produktivita práce za toto obdobie vzrástla o 6,1 %.

V decembri 1994 sa predala priemyselná produkcia v hodnote 40,7 mld. Sk, čo bolo o 455 mil. Sk viac ako v novembri 1994 a o 2,7 mld. Sk viac ako v decembri 1993. Z celkovej hodnoty predaja predstavoval vývoz 16,6 mld. Sk (40,8 %). Oproti predchádzajúcemu mesiacu poklesol objem vývozu o 61 mil. Sk a jeho podiel na predaji o 0,6 %.

Zníženie zamestnanosti a sezónne vplyvy spôsobili, že objem **stavebnej produkcie** (3,8 mld. Sk) poklesol oproti predchádzajúcemu mesiacu o 6,6 % (253 mil. Sk). V porovnaní s decembrom 1993 bol nižší o 74 mil. Sk. Pokles bol najvýraznejší vo verejnom sektore. Priemerná denná stavebná produkcia (182 mil. Sk) zaostala za novembrovou úrovňou o 12 mil. Sk, predstihla však december 1993 o 5 mil. Sk.

V organizáciách s 25 a viac pracovníkmi dosiahli stavebné práce vykonávané v tuzemsku 2,5 mld. Sk. Tento objem bol v porovnaní s novembrom nižší o 229 mil. Sk a v porovnaní s decembrom 1993 o 100 mil. Sk. Záujem o vývoz stavebných kapacít podporil zahraničnú stavebnú činnosť (512 mil. Sk), ktorá bola o 91 mil. Sk vyššia než v predchádzajúcom mesiaci a o 489 mil. Sk vyššia ako v decembri 1993 (index 223,6).

Priemerná mesačná mzda 8 422 Sk vzrástla oproti novembromu o 8,2 % (638 Sk) a oproti decembru 1993 o 10,4 % (793 Sk). Produktivita práce na pracovníka (27 587 Sk) zaznamenala oproti novembromu pokles o 7,5 %, oproti decembru 1993 vzrástla o 1,5 %.

Počet nezamestnaných sa v decembri zvýšil o 8,5 tis. na 371,5 tis. **Miera nezamestnanosti** dosiahla 14,6 %, znížil sa počet novoevidovaných (0,7 tis.), vyradených (6,1 tis.) i osôb zaradených do pracovného procesu (0,7 tis.). Klesol počet spoločensky účelných pracovných miest a miest na verejnoprospešných prácach. Počet evidovaných voľných pracovných miest sa mierne znížil a zostal nad úrovňou 13 tisíc. Najväčšia miera nezamestnanosti bola naďalej v okresoch Rimavská Sobota (28,4 %), Rožňava (23,7 %) a Trebišov (23,3 %).

II. VONKAJŠIA EKONOMIKA

Ukazovatele		1993	1994					
			1.Q	1.H	3.Q	Okt.	Nov.	Dec.
Bežný účet ^{1/}	Saldo v konvertibilných menách (mld. Sk)	-21,1	-4,1	-2,4	-4,1	-5,5		
Devízové rezervy ^{2/}	Bankový systém	1 402,2	1 490,2	1 851,3	2 701,9	2 927,1	2 924,5 ^{*/}	3 065,0
(mil. USD)	Komerčné banky	952,7	1 015,7	1 162,1	1 242,4	1 368,2	1 329,9 ^{*/}	1 325,6
	NBS ^{3/}	449,5	474,5	689,2	1 459,5	1 558,9	1 594,6	1 739,4
Hrubá zahraničná zadlženosť	(mld. USD) ^{2/}	3,6	3,6	3,6	4,1	4,2		
Priemerný devízový kurz ^{4/}	SKK/USD	32,968	33,160	32,806	31,395	30,885	31,061	31,465
	SKK/DEM	19,283	19,241	19,389	20,101	20,288	20,201	20,000

^{1/} Kumulatívne hodnoty

^{2/} Ku koncu obdobia

^{3/} So zlatom v účtovnej hodnote 42,22 USD/oz

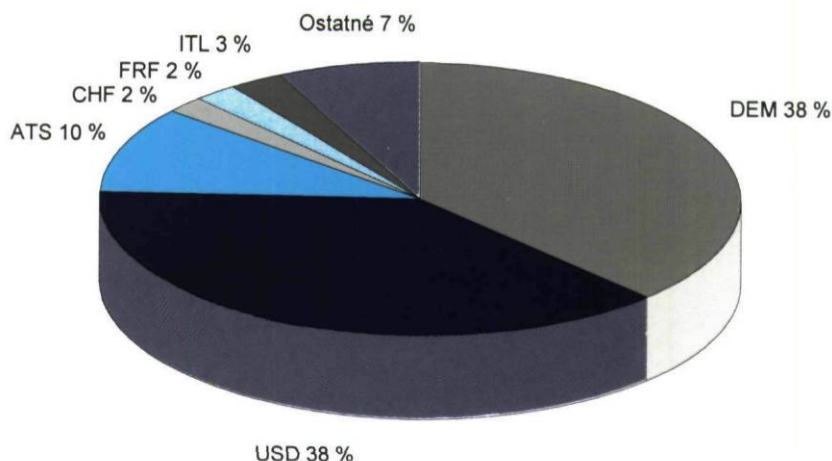
^{4/} Kurz devízastred

^{*/} Upravené údaje

**Podiel vybraných mien na kumulatívnom obrate devízových inkás a platieb v roku 1994
(za platobné tituly skupiny 1 až 6)**

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA

Prameň: NBS

Celkové **devízové rezervy NBS** v decembri vzrástli oproti predchádzajúcemu mesiacu o 144,8 mil. USD a ich celkový stav bol 1 739,4 mil. USD. Pozitívny vplyv na vývoj rezerv malo aktívne saldo devízového fixingu NBS v sume 119,4 mil. USD, splátka Českej republiky za prekročenie hraničného úveru na clearingovom účte vo výške 20,5 mil. USD, čerpanie ďalšej časti ERL pôžičky od Svetovej banky v hodnote 31,6 mil. USD, ostatné príjmy v objeme 3,7 mil. USD (zahrňujúce úroky z depozitných operácií, úroky z investovania atď.) a čerpanie pôžičky od Európskej investičnej banky 2,9 mil. USD. Negatívne na vývoj rezerv v tomto období pôsobilo zníženie objemu prijatých depozitov o 14,2 mil. USD, výdavky dlhovej služby vo výške 9,1 mil. USD a splátky istiny úveru od MMF v sume 5 mil. USD.

III. MENOVÝ VÝVOJ

Ukazovatele	1993	1994						
		1.Q	1.H	3.Q	Okt.	Nov.	Dec.	
Miera inflácie	Mesačná (%) ^{1/}							
	Ročná (%) ^{2/}	25,1	2,6	4,1	4,6	1,3	0,7	0,6
Peňažná zásoba M2 ^{3/} (%) ^{7/}		18,1 ^{4/}	-2,4	-0,1	5,1	7,6	8,7	18,8
Úvery komerčných bánk (%) ^{7/}		13,0 ^{4/}	-1,8	-2,3	-1,5	-0,5	0,7	1,5
Vklady v komerčných bankách (%) ^{7/}		18,3 ^{4/}	-5,0	-1,8	3,1	5,8	7,8	17,9
Diskontná sadzba (%) ^{5/}		12,0	12,0	12,0	12,0	12,0	12,0	12,0
Lombardná sadzba (%) ^{6/}		14,0				13,1	13,1	13,1
Priemerná medzibanková úroková sadzba SKIBOR (%)	1 deň	16,73 ^{8/}	20,00	20,82	7,28	3,82	3,75	3,95
	7 dni	17,20 ^{8/}	20,54	21,47	8,32	4,80	4,45	4,36
	14 dni	17,50 ^{8/x}	20,73	21,89	9,47	5,92	5,13	4,85
	1 mesiac	17,86 ^{8/}	20,90	22,34	11,78	7,94	6,29	5,92

1/ Ku koncu obdobia

2/ December predchádzajúceho roka = 100, zmena

3/ M2 = obeživo neterminované vklady termínované vklady a úspory vklady v cudzej

4/ 1.1.1993 = 100, zmena

5/ Od 20.12.1993

6/ Priemer za mesiac

7/ 31.12.1993 = 100, zmena

8/ Priemer za 2 polrok 1993

Peňažná zásoba meraná **agregátom M2** vzrástla podľa predbežných údajov oproti predchádzajúcemu mesiacu o 25,0 mld. Sk (9,1 %).

Agregát **peniaze M1** vzrástol oproti predchádzajúcemu mesiacu o 4,2 mld. Sk (3,5 %). Objem hotovostného obeživa poklesol o 5,0 mld. Sk (15,1 %) a neterminované vklady vzrástli o 9,1 mld. Sk (10,7 %).

Kvázipeniaze vzrástli oproti novembru o 14,8 mld. Sk (9,5 %). Na tomto vývoji sa podieľal nárast termínovaných vkladov o 13,2 mld. Sk (11,1 %) a vkladov v cudzej mene o 1,5 mld. Sk (4,1 %).

Vývoj **korunových vkladov** od nebankových subjektov v obchodných bankách a NBS pokračoval medzimesačným prírastkom vo výške 24,4 mld. Sk a ku koncu decembra dosiahol stav 243,5 mld. Sk, čo je v porovnaní s východiskom roka viac o 34,5 mld. Sk.

Korunové vklady obyvateľstva sa medzimesačne zvýšili o 12,8 mld. Sk a podnikateľskej sféry o 10,3 mld. Sk (v tom štátny sektor 3,3 mld. Sk, súkromný sektor 5,2 mld. Sk a ostatné organizácie nezaradené do sektorov a pod zahraničnou kontrolou 1,8 mld. Sk). Mimorozpočtové korunové vklady ústredných a miestnych orgánov vzrástli o 1,3 mld. Sk.

Podiel slovenských bánk na medzimesačnom prírastku korunových vkladov predstavoval 15,8 mld. Sk, slovenských bánk so zahraničnou kapitálovou účasťou 5,7 mld. Sk a pobočiek zahraničných bánk 2,9 mld. Sk.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA

Vklady v cudzej mene v porovnaní s novembrom vzrástli o 1,4 mld. Sk. Rozhodujúcu časť prírastku predstavovali vklady obyvateľstva (1,0 mld. Sk). Stav ku koncu decembra bol 40,0 mld. Sk, čo je v porovnaní s východiskom roka vzrast o 10,2 mld. Sk.

Vklady v slovenských korunách a v cudzej mene ku koncu decembra dosiahli 283,5 mld. Sk a od začiatku roka sa zvýšili o 44,8 mld. Sk.

Celkový stav **korunových úverov** poskytnutých obchodnými bankami a NBS sa oproti novembru zvýšil o 1,0 mld. Sk a dosiahol 257,6 mld. Sk. Od začiatku roka poklesol o 3,2 mld. Sk. Úvery súkromnému podnikateľskému sektoru vzrástli oproti novembru o 1,3 mld. Sk, obyvateľstvu o 0,6 mld. Sk.

Úvery v cudzej mene vzrástli medzimesačne o 1,0 mld. Sk a ku koncu decembra dosiahli 15,3 mld. Sk. Celkový prírastok od začiatku roka predstavoval 7,2 mld. Sk.

Priemerné **úrokové miery** z celkových korunových vkladov poklesli v decembri oproti predchádzajúcemu mesiacu o 0,02 bodu na 9,23 %. Priemerné úrokové miery z celkových korunových úverov poklesli oproti predchádzajúcemu mesiacu o 0,16 bodu na 14,39 %.

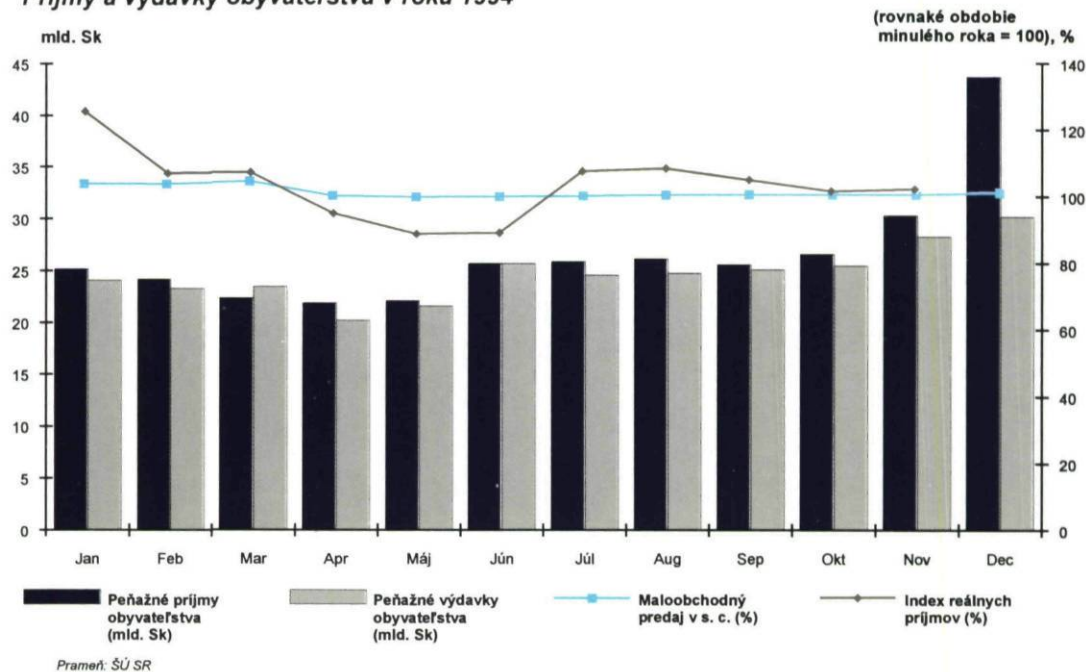
Z hľadiska časovej štruktúry došlo v decembri k medzimesačnému zníženiu priemerných úrokových mier čerpaných krátkodobých a strednodobých úverov, ktoré predstavovali 91,9 % z celkového objemu čerpaných úverov (14,6 mld. Sk). Zvýšili sa priemerné úrokové miery čerpaných dlhodobých úverov z 15,13 % na 16,11 %.

Úroková marža komerčných bánk v decembri dosiahla 5,16 bodu.

V decembri boli priamymi menovými nástrojmi - úverovými limitmi riadené iba obchodné banky, ktorých úverové aktivity dosahovali 20,0 mld. Sk a viac. Pre celý bankový sektor bol pôvodne vyčlenený objem 276,2 mld. Sk na poskytovanie úverov podnikom a domácnostiam upravený na 267,5 mld. Sk s cieľom eliminácie rizikových očakávaní vo vývoji štátneho rozpočtu. Ku koncu decembra boli bankovým sektorom poskytnuté úvery podnikom a domácnostiam vo výške 266,9 mld. Sk, čím bol úverový priestor využitý na 99,8 %. Oproti východisku roka vzrástli úvery o 5,2 mld. Sk (2,0 %), pri poklese korunových úverov o 1,1 mld. Sk a súčasnom raste devízových úverov o 6,3 mld. Sk.

V dôsledku pretrvávajúceho dostatku likvidných prostriedkov bankového sektora realizovala NBS refinancovanie len formou zmenkových obchodov s orientáciou na podporu poľnohospodárstva a exportu. Vyčlenený objem na podporu poľnohospodárstva bol využitý na 85 % (1,7 mld. Sk) a na podporu exportu na 40,0 % (0,3 mld. Sk).

Prijmy a výdavky obyvateľstva v roku 1994

Povinné minimálne rezervy na december boli stanovené vo výške 14,1 mld. Sk pre celý bankový sektor. Reálny mesačný priemer predstavoval 15,8 mld. Sk (plnenie na 112,1 %).

V decembri MF SR emitovalo 6 emisií **štátnych pokladničných poukázok**. Jedna emisia mala 21-dňovú dobu splatnosti. Ostatné 9,5-mesačnú dobu splatnosti a boli určené na krytie schodku štátneho rozpočtu za fiskálny rok 1994 do schválenia štátneho záverečného účtu.

Objem predaných cenných papierov z jednotlivých emisií sa na primárnom trhu pohyboval od 1 235 ks do 7 676 ks v nominálnej hodnote 1 mil. Sk. Počet poukázok v obehu narástol až na objem 26 126 ks, čo predstavovalo najvyšší stav krátkodobých cenných papierov na danom trhu v priebehu roka.

V decembri bol zo **štátnych dlhopisov** najobchodovanejší dlhopis emisie č. 008 pri objeme 7,9 mil. Sk s cenou 106 %, čo predstavuje výnos do splatnosti 10,99 %. Ďalším obchodovaným dlhopisom bol dlhopis emisie č. 006, s objemom obchodov 4,4 mil. Sk pri cene 103 %, čo predstavovalo výnos do splatnosti 15,5 %.

IV. VLÁDNY SEKTOR

Ukazovatele		1993	1994					
			1.Q	1.H	3.Q	OM.	Nov.	Dec.
Štátny rozpočet	Príjmy (mld. Sk) ^{1/}	144,5	32,5	67,8	101,2	113,0	124,0	139,1
	Výdavky (mld. Sk) ^{1/}	167,5	38,5	78,3	118,4	128,8	140,7	167,0
	Saldo (mld. Sk)	-23,0	-6,0	-10,5	-17,2	-15,8	-16,7	-22,9

^{1/} Kumulatívne hodnoty

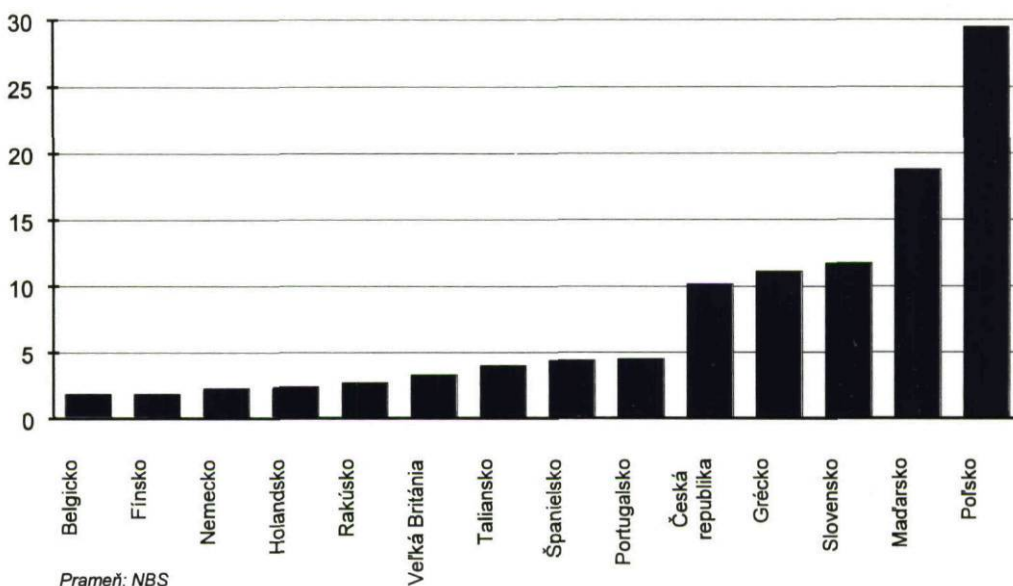
V decembri vzrástol **deficit štátneho rozpočtu** oproti ultimu predchádzajúceho mesiaca o 6,2 mld. Sk a dosiahol 22,9 mld. Sk.

Príjmová časť štátneho rozpočtu bola splnená na 103,3 %, čo predstavuje prekročenie ročných rozpočtovaných príjmov o 4,5 mld. Sk. Na prekročení sa najviac podieľali dane z príjmov (3,9 mld. Sk). Schodok 3,6 mld. Sk zaznamenali výnosy dane z pridanej hodnoty. Spotrebné dane vykázali plnenie na 100 %.

Výdavky štátneho rozpočtu boli prekročené o 12,7 mld. Sk (108,5 %), pričom negatívny dopad clearingového zúčtovania s Českou republikou dosiahol 14,0 mld. Sk, vrátane prekročenia hraničného úveru. Po úprave o aktívne saldo clearingového zúčtovania predstavoval deficit štátneho rozpočtu Slovenskej republiky k ultimu decembra 14,6 mld. Sk a bol presne na rozpočtovanej úrovni.

Vnútna zadlženosť vlády voči bankovej sústave dosiahla 72,3 mld. Sk. Z uvedeného objemu úverovala NBS 37,9 mld. Sk a komerčné banky 34,4 mld. Sk.

Vybrané ročné miery inflácie v roku 1994 (v %)

V. INFORMÁCIE

Nosnou myšlienkou menového programu na rok 1995 je podpora ekonomického rastu. Znamená to predovšetkým ďalší výrazný posun v stabilizácii meny - v znížení inflácie a v ďalšom udržaní výmenného kurzu.

Ak prijmeme ciele menového programu:

- ročnú 8-percentnú mieru inflácie,
- nemenný výmenný kurz Sk,
 - a ak číselne vyjadríme predpoklady menového vývoja:
- ročný rast HDP 3 percentá,
- úroveň čistých zahraničných aktív ku koncu roka 34,8 mld. Sk,
- čistú pozíciu vlády 116,5 mld. Sk,
- čistú pozíciu FNM 7,1 mld. Sk,
- úroveň ostatných čistých položiek 112,0 mld. Sk,
 - potom konzistentný s týmito cieľmi a predpokladmi je tento vývoj nástrojových menových veličín:
- dynamika vývoja M2 12,3 percenta,
- dynamika úverov podnikom a domácnostiam 5,1 percenta.

Podľa predbežných výsledkov Štatistického úradu SR vytvoril súkromný sektor v roku 1994 viac ako polovicu hrubého domáceho produktu. Podiel súkromného sektora na celkovom objeme výroby v priemysle dosiahol 53,7 %, v stavebníctve 73,6 %, podiel na maloobchodnom predaji tvoril 88,5 % a na cestnej nákladnej doprave 56,3 %.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA

- Asociačná dohoda medzi Európskou úniou a SR umožňuje slovenským investorom od 1. februára zriaďovanie a prevádzkovanie podnikov v členských krajinách EÚ, pričom podmienky budú stanovené legislatívou domácej krajiny. V ekonomickej sfére dokument garantuje voľný obchod s priemyselným tovarom, zvýhodnený obchod s poľnohospodárskymi výrobkami a liberalizáciu služieb, ktoré presahujú hranice štátov.
- Stretnutie členov Bankovej rady Národnej banky Slovenska a predstaviteľov komerčných bánk pôsobiacich na Slovensku sa uskutočnilo 2. marca v Bratislave. Guvernér NBS Vladimír Masár na stretnutí hovoril o vzájomnom súlade medzi menovým programom NBS a návrhom štátneho rozpočtu na rok 1995. Súčasne informoval bankárov o zámeroch NBS pri podpore verejných investícií.
- Schválením materiálu Opatrenie NBS týkajúce sa tvorby opravných položiek a rezerv k rizikovým aktívam bánk začala NBS reštrukturalizáciu komerčných bánk. Tento proces je zameraný na ozdravenie úverového portfólia a kapitálového posilnenia obchodných bánk s cieľom dosiahnutia porovnateľnej kvalitatívnej úrovne s komerčnými bankami v krajinách EÚ. Tieto opatrenia sú nevyhnutným predpokladom začatia procesu finančnej reštrukturalizácie aj v podnikovej sfére.
- Po troch rokoch existencie sa môže Ľudová banka pochváliť najvyššími výnosmi na jedného pracovníka v našom finančnom sektore, konsolidovanou pozíciou, veľmi dobrou likviditou (tri štvrtiny úverov, ktoré poskytla, sú dlhodobého charakteru).
- Skupina expertov Organizácie pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj (OECD), ktorá začala svoju misiu 4. marca, preverila pripravenosť SR na vstup do OECD. Rokovania sa odvíjali od Memoranda vlády SR, ktoré bolo odovzdané v decembri 1994. Experti sústredili pozornosť na liberalizačné kódy OECD v oblasti pohybu kapitálu a neviditeľných operácií, na devízový zákon a menovú politiku.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
Menový odbor
Štúrova 2, 818 54 Bratislava

Vydáva:
Odbor verejných informácií NBS
tel.: 364 349, 210 34 05, 210 34 14
fax: 210 34 12